

รายวิชาประวัติศาสตร์

รหัสวิชา ส๑๓๑๐๒

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

เรื่อง

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

ครูผู้สอน

ครูสกุณา

นกเทียน

ครูนจรัล

สุขเจริญ

พระบาทสมเด็จพระพุทธ
ยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชที่ส่งผลต่อ อาณาจักรกรุงรัตนโกสินทร์ได้ถูกต้อง
๒. มีทักษะการแก้ปัญหา สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
๓. นำพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช มาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

คำถามชวนคิด

๑. นักเรียนรู้จักสถานที่ดังกล่าวหรือไม่

๒. รัชกาลที่ ๑ มีความเกี่ยวข้องกับสถานที่
ดังกล่าวอย่างไร

๓. สถานที่ดังกล่าวมีความสำคัญอย่างไรต่อ
ชาติไทย

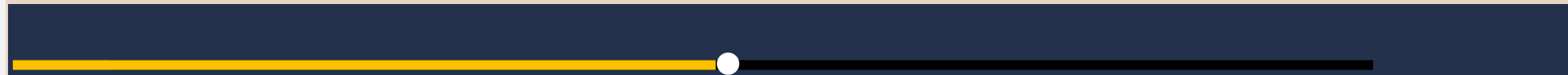

พระบาทสมเด็จพระพุทธ
ยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

วีดิทัศน์

ใต้ร่มพระบารมี ๒๓๙ ปี กรุงรัตนโกสินทร์
ตอน ปฐมกาลแห่งแผ่นดิน

สื่อวีดิทัศน์นี้ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

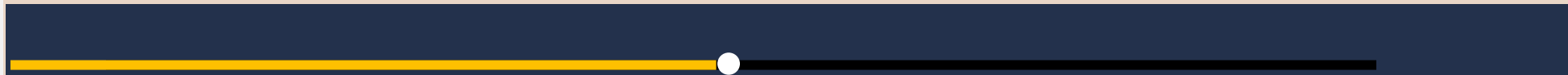
ขอขอบคุณสื่อวีดิทัศน์

เรื่อง ใ้ร่มพระบารมี ๒๓๙ ปี กรุงรัตนโกสินทร์

ตอน ปฐมกาลแห่งแผ่นดิน

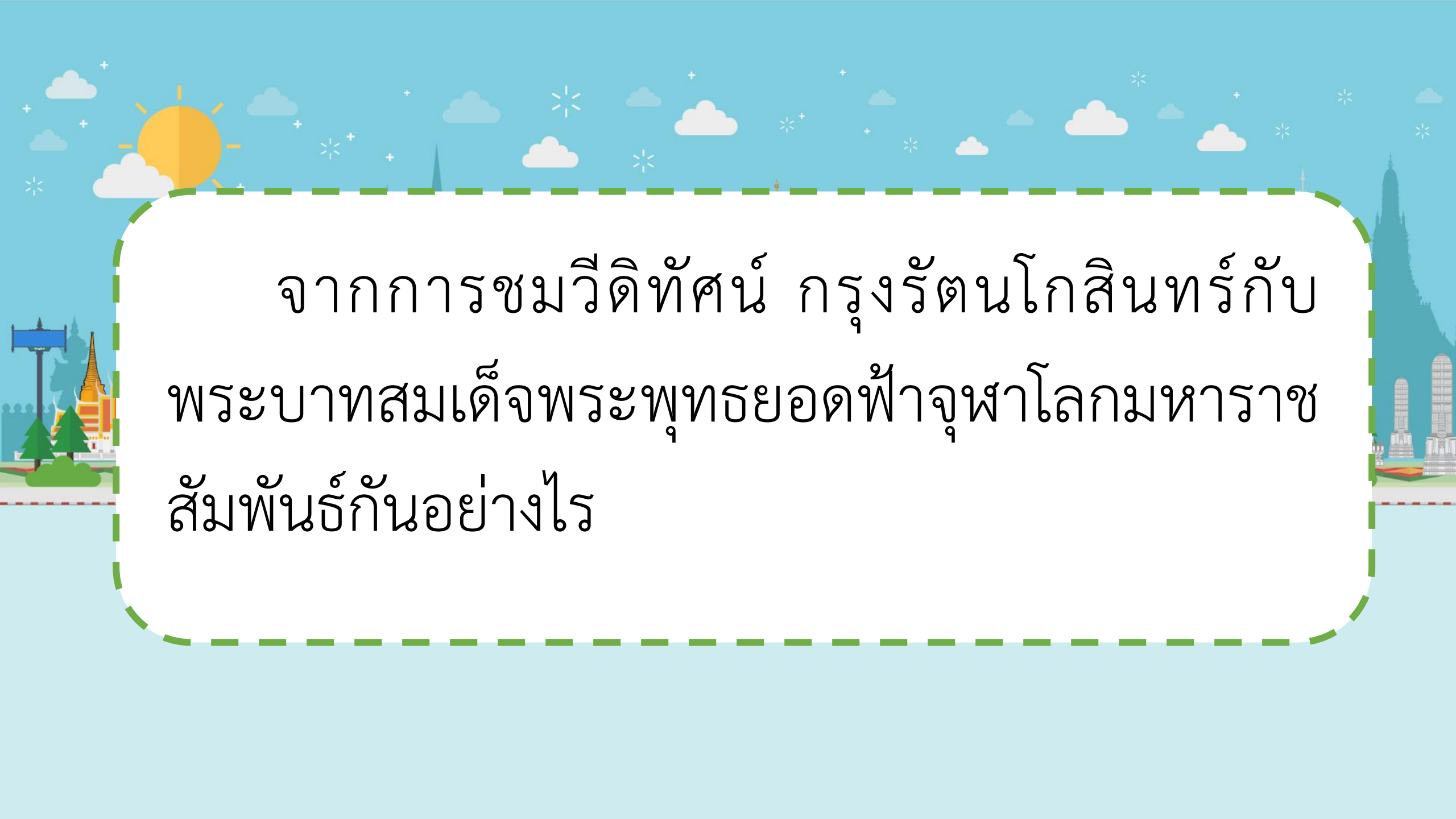
เผยแพร่โดย สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม

เผยแพร่ วันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๔

คำถามเรียนรู้
จากกิจกรรมวิถีทัศน์

จากการชมวีดิทัศน์ กรุงรัตนโกสินทร์กับ
พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช
สัมพันธ์กันอย่างไร

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้า จุฬาโลกมหาราช

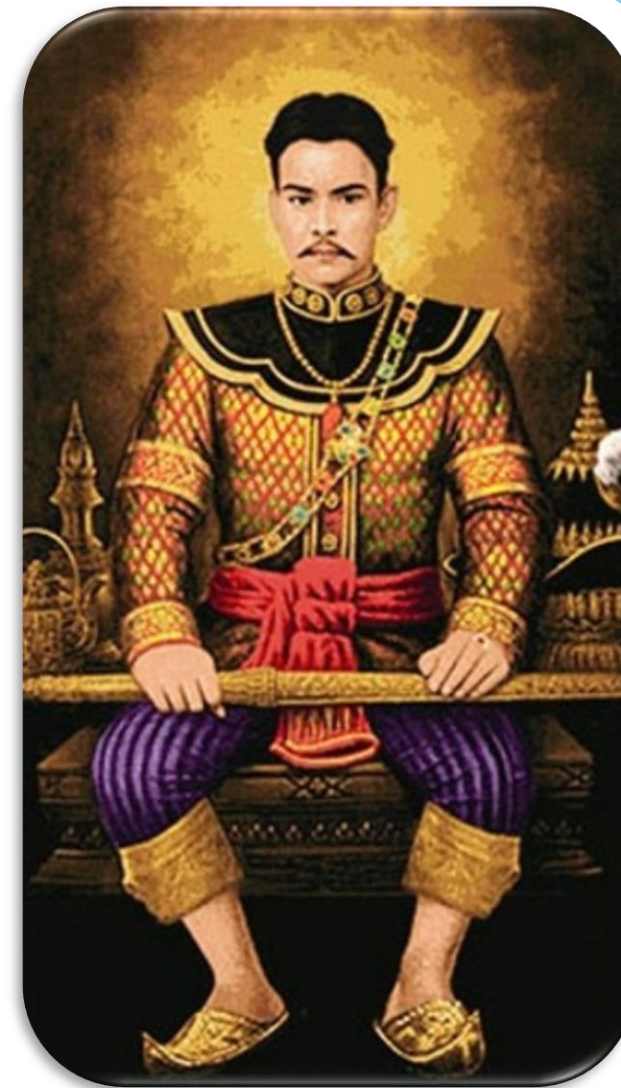
มีพระนามเดิมว่าด้วงหรือทองด้วง
เสด็จพระราชสมภพ วันที่ ๒๐ มีนาคม
พ.ศ. ๒๒๗๙ พระราชบิดาทรงพระนามว่า
ออกอักษรสุนทรศาสตร์ พระราชมารดา
ทรงพระนามว่าดาวเรือง

เมื่อพระชนมายุ ๑๒ พรรษา ทรงผนวช ณ วัดมหาทลาย
เป็นเวลา ๑ พรรษา ทรงกลับเข้ารับราชการเป็นมหาดเล็กหลวง
และได้รับบรรดาศักดิ์เป็นหลวงยกกระบัตร เมืองราชบุรี
เมื่อพระชนมายุ ๒๕ พรรษา

ในปี พ.ศ.๒๓๑๑ พระองค์ได้ตามเสด็จสมเด็จพระเจ้าตากสิน
มหาราชไปปราบเจ้าพิมาย ภายหลังสงครามครั้งนี้ทรงได้รับ
พระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นพระยาอภัยรณฤทธิ์

ในปี พ.ศ. ๒๓๑๒ ทรงเป็นแม่ทัพไปตีเมืองเขมร (กัมพูชา)
ตีได้เมืองพระตะบองและเสียมราฐ

เมื่อถึงปลายรัชสมัยสมเด็จพระเจ้าตาก
สินมหาราช ราวปีพ.ศ.๒๓๒๔ ขณะสมเด็จพระ
เจ้าพระยามหากษัตริย์ศึกกำลังไปราชการทัพ
อยู่ที่เขมร (กัมพูชา) ได้เกิดเหตุการณ์จลาจลขึ้น
ในกรุงธนบุรี เกิดความขัดแย้งกันอย่างรุนแรง

พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดี
ศรีสินธร มหาจักรีบรมนาถพระพุทธ
ยอดฟ้าจุฬาโลก เมื่อวันที่ ๖ เมษายน
พ.ศ. ๒๓๒๕ ทรงปราบดาภิเษกเป็น
องค์ปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรี

พระราชกรณียกิจ

ด้านการสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์เป็นราชธานี

ทรงโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งกรุงรัตนโกสินทร์เป็นราชธานีใหม่
ทางตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา แทนกรุงธนบุรี

สาเหตุของการย้ายราชธานี

๑. พระราชวังเดิมของกรุงธนบุรีคับแคบ มีวัดขนานบอยู่ทั้ง ๒ ด้าน ทำให้ไม่สามารถขยายอาณาเขตของพระราชวังให้กว้างขวางขึ้นได้

๒. พระองค์ไม่ทรงเห็นด้วยที่จะให้พระนครแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน โดยมีแม่น้ำเจ้าพระยาผ่ากลาง เป็นเสมือนเมืองนอกแตก

๓. พื้นที่ทางฝั่งตะวันออกเป็นที่ราบลุ่ม สามารถขยายเมืองให้กว้าง
ออกไปได้เรื่อย ๆ เพราะส่วนทางฝั่งตะวันออกของพื้นที่เป็นแหลม โดยมี
แม่น้ำเป็นกำแพงกั้นอยู่เกือบครึ่งเมือง

๔. ทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา พื้นที่เป็นท้องคุ้งน้ำ
กัดเซาะตลิ่งพังทลายอยู่เสมอ จึงไม่เหมาะแก่การสร้างอาคารหรือถาวรวัตถุ
ใด ๆ ไว้ริมฝั่งแม่น้ำ

ด้านการป้องกันประเทศ

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช
ทรงพระปรีชาสามารถในการรบ ทรงเป็นผู้นำทัพในการทำสงคราม
กับพม่าทั้งหมด ๗ ครั้งในรัชสมัยของพระองค์

ด้านการชำระประมวลกฎหมาย

เมื่อปี พ.ศ. ๒๓๔๗ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งคณะกรรมการขึ้นมาพิจารณาชำระกฎหมายที่มีอยู่ให้ถูกต้องและสมบูรณ์ เพื่อนำมาใช้เป็นหลักการปกครองต่อไป

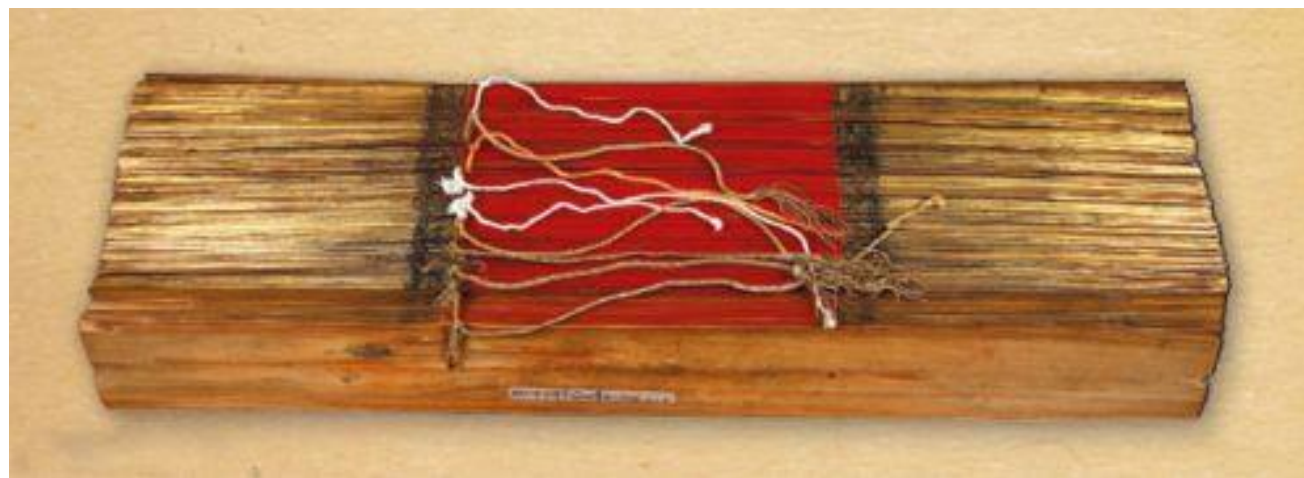
ด้านการปกครอง

การปกครองสมัยนั้นแบ่งเป็นหัวเมืองชั้นในและชั้นนอก ตำแหน่งที่รองลงมาจากพระมหากษัตริย์ คือตำแหน่งกรมพระราชวังบวรสถานมงคล

ด้านการทำนุบำรุงพระศาสนา

การสังคายนาพระไตรปิฎก เป็นพระราชกรณียกิจที่สำคัญที่สุด โดยตั้งคณะสงฆ์ประกอบด้วยสมเด็จพระสังฆราชและพระราชาคณะขึ้นมาเพื่อชำระพระไตรปิฎก

การกวาดขันสมณปฏิบัติ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้า
จุฬาโลกมหาราชทรงสถาปนาพระเถระชั้นผู้ใหญ่ ให้ดำรง
สมณศักดิ์รับผิดชอบศาสนาให้รุ่งเรืองต่อไป

การสร้างวัด และการบูรณปฏิสังขรณ์ มีรับสั่งให้มีการ
ก่อสร้างและซ่อมแซมปฏิสังขรณ์วัดวาอารามจำนวนมาก

การอัญเชิญพระพุทธรูปสำคัญ
พระแก้วมรกต ทรงอัญเชิญพระพุทธรูปมหา
มณีรัตนปฎิมากรลงบุษบกในเรือพระที่นั่ง
เสด็จข้ามฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา มา
ประดิษฐานยังวัดพระศรีรัตนศาสดาราม
จนถึงปัจจุบัน

ด้านการฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม

การฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ส่วนใหญ่จะเป็นการฟื้นฟูในด้านวรรณกรรม เป็นสำคัญ โดยทรงพระราชนิพนธ์ ด้วยพระองค์เองบ้าง กวีและผู้รู้ เขียนขึ้นมาบ้าง

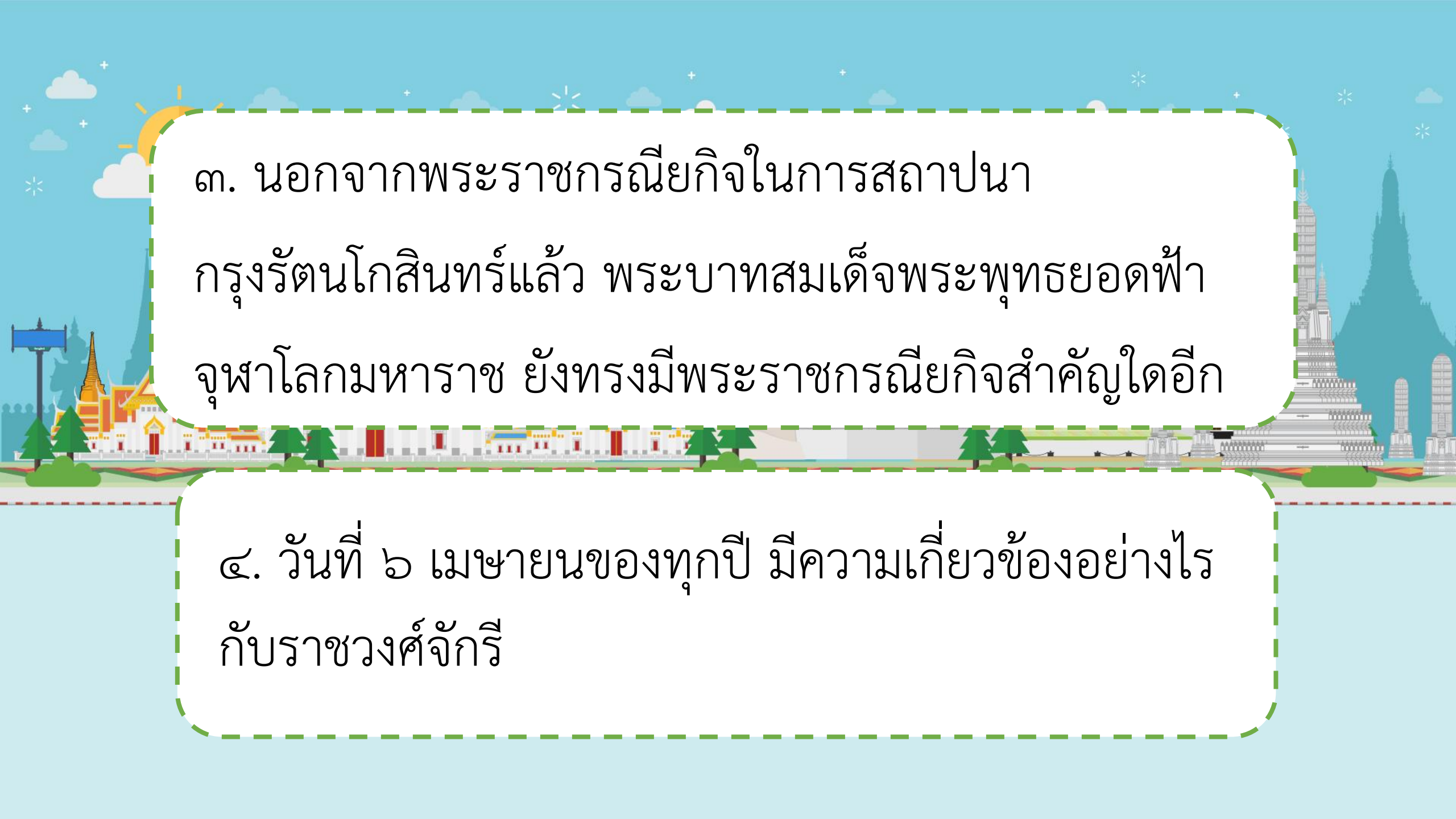
คำถามชวนคิด

๑. พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช
มีความเกี่ยวข้องกับพระเจ้าตากสินมหาราช

๒. เหตุใดพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช
จึงย้ายราชธานีจากฝั่งธนบุรีมายังฝั่งรัตนโกสินทร์

๓. นอกจากพระราชกรณียกิจในการสถาปนา
กรุงรัตนโกสินทร์แล้ว พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้า
จุฬาโลกมหาราช ยังทรงมีพระราชกรณียกิจสำคัญใดอีก

๔. วันที่ ๖ เมษายนของทุกปี มีความเกี่ยวข้องกับอย่างไร
กับราชวงศ์จักรี

๕ ชั้นปฏิบัติ

ชั้นปฏิบัติ

คำชี้แจง

ให้นักเรียนทำใบงานที่ ๕

เรื่อง พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้า

จุฬาโลกมหาราช

คำชี้แจง

คำชี้แจงกิจกรรมนักเรียน

นักเรียนทำใบงานที่ ๕

เรื่อง พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้า
จุฬาโลกมหาราช

คำชี้แจงบทบาทครูปลายทาง

๑. ครูแจกใบงานที่ ๕ เรื่อง
พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬา
โลกมหาราช
๒. ครูให้นักเรียนทำใบงาน
๓. ครูเดินดูความเรียบร้อยและให้
ความช่วยเหลือตามความเหมาะสม

ใบงานที่ ๕

เรื่อง พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

ใบงานที่ ๕ เรื่อง พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง พระมหากษัตริย์ผู้สร้างบ้านแปงเมือง สู่ความรุ่งเรือง ของไทย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช
รายวิชาประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๑๓๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนใช้สีหรือดินสอระบายลงใน หน้าพระนามของพระมหากษัตริย์
ผู้สถาปนากรุงรัตนโกสินทร์

☐	พ่อขุนศรีอินทราทิตย์	☐	สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
☐	สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑	☐	พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ถูกต้อง และเขียนเครื่องหมาย ✕ หน้าข้อความที่ผิด

- ๑. รัชกาลที่ ๑ ทรงโปรดฯ ให้สร้างวัดพระศรีรัตนศาสดารามใน
พระบรมมหาราชวัง เพื่อประดิษฐาน พระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร
- ๒. พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช สถาปนากรุง
รัตนโกสินทร์ให้เป็นศูนย์กลางการปกครองแห่งใหม่
- ๓. รัชกาลที่ ๑ ทรงสร้างพระบรมมหาราชวังที่มีรูปแบบเหมือนสมัยสุโขทัย
- ๔. สงคราม ๙ ทัฬ เป็นสงครามครั้งยิ่งใหญ่ระหว่างอาณาจักรพม่าพุกามกับ
อาณาจักรรัตนโกสินทร์
- ๕. รัชกาลที่ ๑ ทรงพระราชนิพนธ์วรรณคดีเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย

ตอนที่ ๓ ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ส่งผลอย่างไรแก่อาณาจักรกรุงรัตนโกสินทร์ โดยจัดทำเป็นแผนผังความคิด

พระราชกรณียกิจ
ส่งผลอย่างไร
แก่อาณาจักรกรุงรัตนโกสินทร์

ชื่อนามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

เฉลยใบงานที่ ๕

เรื่อง พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

เฉลย ใบงานที่ ๕ เรื่อง พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง พระมหากษัตริย์ผู้สร้างบ้านแปงเมือง สู่ความรุ่งเรือง ของไทย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช
รายวิชาประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๑๓๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

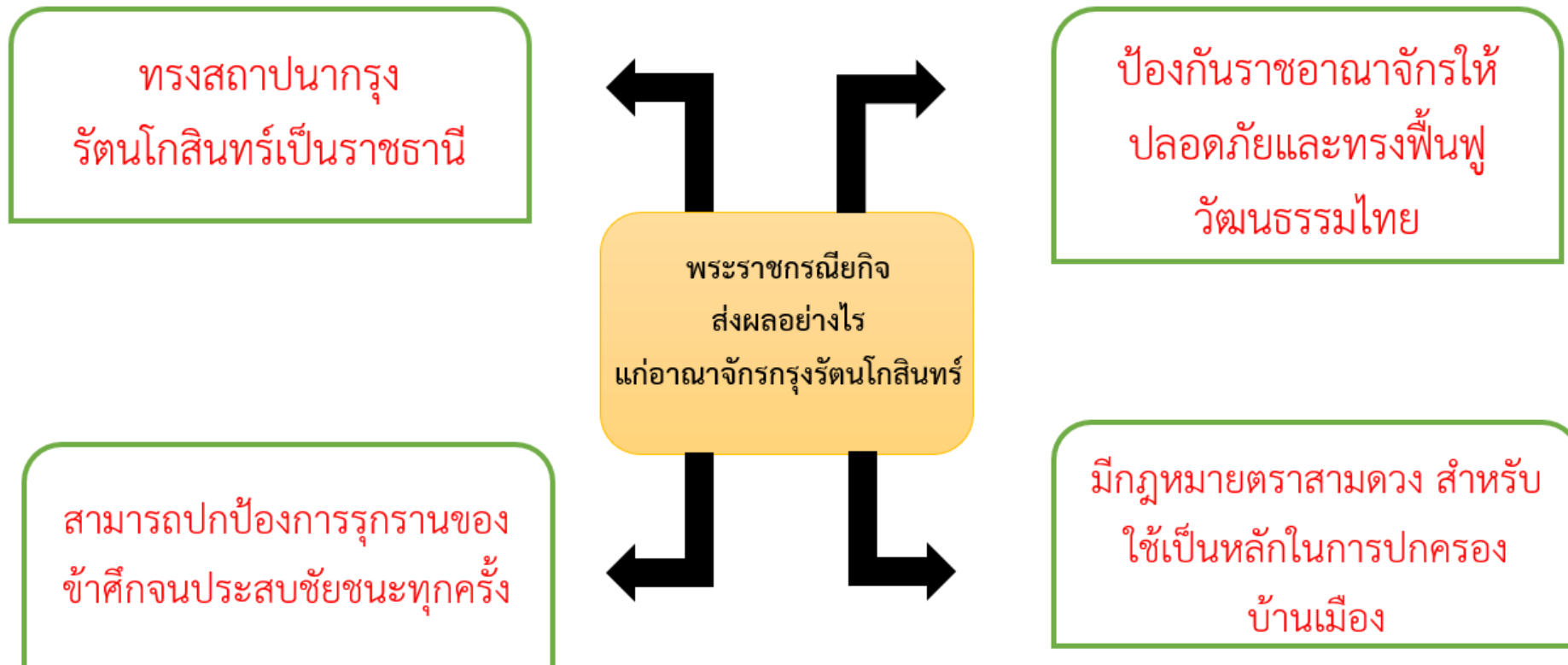
ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนใช้สีหรือดินสอระบายลงใน หน้าพระนามของพระมหากษัตริย์
ผู้สถาปนากรุงรัตนโกสินทร์

☐	พ่อขุนศรีอินทราทิตย์	☐	สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
☐	สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑	☒	พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ถูกต้อง และเขียนเครื่องหมาย ✗ หน้าข้อความที่ผิด

- ✓ ๑. รัชกาลที่ ๑ ทรงโปรดฯ ให้สร้างวัดพระศรีรัตนศาสดารามใน
พระบรมมหาราชวัง เพื่อประดิษฐาน พระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร
- ✓ ๒. พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช สถาปนากรุง
รัตนโกสินทร์ให้เป็นศูนย์กลางการปกครองแห่งใหม่
- ✗ ๓. รัชกาลที่ ๑ ทรงสร้างพระบรมมหาราชวังที่มีรูปแบบเหมือนสมัย
สุโขทัย
- ✓ ๔. สงคราม ๙ ทศ เป็นสงครามครั้งยิ่งใหญ่ระหว่างอาณาจักรพุกาม
กับอาณาจักรรัตนโกสินทร์
- ✗ ๕. รัชกาลที่ ๑ ทรงพระราชนิพนธ์วรรณคดีเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย

ตอนที่ ๓ ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ส่งผลอย่างไรแก่อาณาจักรกรุงรัตนโกสินทร์ โดยจัดทำเป็นแผนผังความคิด

สรุปบทเรียน

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ได้เสด็จขึ้นครองราชสมบัติ ได้ย้ายราชธานีจากกรุงธนบุรี เมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน พ.ศ. ๒๓๒๕ คือ ทำพิธียกเสาเอก “เสาหลักเมือง” กรุงเทพมหานครได้ลงมือก่อสร้างอย่างจริงจังเมื่อ พ.ศ. ๒๓๒๖ ปัจจุบันกรุงเทพฯ มีชื่อเต็มว่า “กรุงเทพมหานคร อมรรัตนโกสินทร์ มหินทรายุธยา มหาดิลกภพ นพรัตนราชธานีบุรีรมย์ อุดมราชนิเวศมหาสถาน อมรพิมานอวตารสถิต สักกะทัตติยะวิษณุกรรมประสิทธิ์”

แบบประเมินตนเอง

ชั้น ป.๓ - ป.๔ ภาคเรียนที่ ๒

ชื่อ : _____ สกุล : _____ ชั้น _____ เลขที่ _____
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง พระมหากษัตริย์ผู้สร้างบ้านแปงเมือง สู่ความรุ่งเรืองของไทย

คำชี้แจง ๑. ระบายสีลงใน ☆ ของแต่ละกิจกรรมที่นักเรียนคิดว่าทำได้เพื่อประเมินการเรียนรู้ของนักเรียนตามระดับการประเมินต่อไปนี้

☆ ปรับปรุง ☆☆ พอใช้ ☆☆☆ ก่อนข้างดี ☆☆☆☆ ดี ☆☆☆☆☆ ดีมาก

กิจกรรม	ระดับความสามารถ
๑. อธิบายอาณาจักรชาติไทยได้	☆☆☆☆☆
๒. อธิบายและสามารถนำพระราชกรณียกิจของพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ มาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้	☆☆☆☆☆
๓. อธิบายพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ (พระเจ้าอู่ทอง)	☆☆☆☆☆
๔. อธิบายและสามารถนำพระราชกรณียกิจสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช	☆☆☆☆☆
๕. อธิบายพระราชกรณียกิจพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช	☆☆☆☆☆

๒. นับจำนวนดาวจากตารางข้างบนเพื่อบันทึกผลการเรียนรู้ของนักเรียน ดังนี้

☆ จำนวน..... ☆☆☆☆ จำนวน.....
☆☆ จำนวน..... ☆☆☆☆ จำนวน.....
☆☆☆ จำนวน.....

๓. วงกลมรอบผลการเรียนรู้ของนักเรียน โดยนับจากข้อที่ได้ความมากที่สุด
ปรับปรุง พอใช้ ก่อนข้างดี ดี ดีมาก

๔. กติกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่นักเรียนวางแผนจะทำเพื่อพัฒนาการเรียนในครั้งต่อไป (เลือกได้มากกว่า ๑ ข้อ)

- ตั้งใจทำงานตามที่ครูมอบหมายให้
- มีสมาธิในการเรียน
- มีมารยาทในการฟังและการพูด
- ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม

บทเรียนครั้งต่อไป

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ดวงใจปวงประชา
พระราชประวัติของพระบาทสมเด็จพระ
พระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช
บรมนาถบพิตร

สิ่งที่ต้องเตรียม

ใบงานที่ ๑

เรื่อง พระราชาในความทรงจำ

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th